

C-725/23-1

Sygn. akt VII GC 338/23

POSTANOWIENIE

Dnia 09 października 2023 roku

Sąd Rejonowy Katowice – Wschód w Katowicach VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący – asesor sądowy P. B.

po rozpoznaniu w dniu 09 października 2023 roku w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa – akcyjna z siedzibą w R.

przeciwko R. W.

o zapłatę

postanawia:

1. na podstawie artykułu 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na następujące pytanie:

czy artykuł 2 punkt 8 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE. L. Nr 48, str.1) należy interpretować w ten sposób, że obejmuje on swym zakresem oprócz kwoty głównej za świadczenie charakterystyczne w danym stosunku umownym prowadzącym do dostawy towaru lub wykonania usługi również zwrot kosztów powstałych w związku z wykonywaniem umowy, do których zapłaty dłużnik umownie się zobowiązał?

2. na podstawie artykułu 177 § 1 pkt 3¹ kodeksu postępowania cywilnego zawiesić postępowanie w sprawie do czasu udzielenia odpowiedzi na pytanie określone w punkcie 1 niniejszego postanowienia.

asesor sądowy

P. B.

-UZASADNIENIE-

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Strony postępowania

Powód: M. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością I. spółka komandytowa – akcyjna z siedzibą w R.

Reprezentowany przez:

radcę prawnego A. K.

adres korespondencyjny:

ul. (...).

(...)-(...) K.

e-mail: (...). tel(...):

Wpisano do rejestru	
Trybunału Sprawiedliwości pod numerem	1275342
Luksemburg, dnia	29. 11. 2023
P.O. N. Hurdhaka	Sekretarz,
Faks/E-mail:	z upoważnienia
27/11/23	Maria Sietkierzyńska
Wpłynęło dnia:	administratorka

Pozwany: R. W.

prowadzący działalność gospodarczą

pod firmą Firma Handlowo-Uslugowa A. w Katowicach

adres korespondencyjny:

ul. (...);
(...)-(...) K.

Pytanie Sądu odsyłającego

czy artykuł 2 punkt 8 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE. L. Nr 48, str.1) należy interpretować w ten sposób, że obejmuje on swym zakresem oprócz kwoty głównej za świadczenie charakterystyczne w danym stosunku umownym prowadzącym do dostawy towaru lub wykonania usługi również zwrot kosztów powstałych w związku z wykonywaniem umowy, do których zapłaty dłużnik umownie się zobowiązał?

Stan Faktyczny w zakresie istotnym dla zadanego pytania

Strony są przedsiębiorcami. Powód jest spółką komandytowo-akcyjną. Pozwany prowadzi działalność gospodarczą we własnym imieniu;

W związku z prowadzoną działalnością gospodarczą strony, w dniu 03 lipca 2019 roku, zawarły umowę najmu lokalu użytkowego znajdującego się na nieruchomości położonej w K., na czas nieokreślony:

Zgodnie z umową pozwany zobowiązał się do zapłaty:

czynszu (na dzień zawarcia umowy) w kwocie 270 zł netto powiększonego o należny podatek od towarów i usług (stawka wynosiła 15 zł/m² powierzchni); ustalono również, że czynsz jest płatny z góry, w terminie do 10 dnia każdego miesiąca;

opłat za media do których zaliczały się cena za zamówioną, dla zaspokojenia potrzeb najemcy, moc w zakresie ciepła, paliwa gazowego i energii elektrycznej oraz wszelkie opłaty stałe, jakie z tytułu dostawy mediów poniósł wynajmujący; okresy rozliczeniowe oraz częstotliwość wystawiania faktur z tytułu opłat ustalał według swego uznania wynajmujący (powód); opłaty te po powiększeniu o należy podatek o towarów i usług płatne miały być w terminie 5 dni od dnia doręczenia najemcy (pozwanemu) faktury;

miesięcznej ryczałtowej opłaty z tytułu partycypacji w pokrywaniu wszelkich ciężarów, wydatków i kosztów związanych z obiektem (na dzień zawarcia umowy) w kwocie 10 zł/m² najmowanej powierzchni (w tym 0.42 zł netto tytułem opłaty za użytkowanie wieczyste, 1.93 zł tytułem podatku od nieruchomości, 1.00 zł netto tytułem wywozu śmieci komunalnych, 8.65 zł netto tytułem pozostałych ciężarów i wydatków); opłata ta obejmowała w szczególności: daniny publiczne i inne opłaty, odpisy amortyzacyjne od obiektu, koszty obsady portierni obiektu, koszty administrowania obiektem, koszty sprzątania, koszty remontów, konserwacji i napraw obiektu; opłata płatna była z góry, w terminie do 10 dnia każdego miesiąca;

W trakcie trwania umowy powód wystawiał 3 odrębne faktury; na każdą należność wynikającą z umowy;

Powód nie był bezpośrednim dostawcą mediów (z punktu 3b), a jedynie refakturował na pozwanego koszty, które sam uiszczał na rzecz dostawców;

Strony ustaliły umownie wysokość przysługujących powodowi odsetek na wypadek opóźnienia w zapłacie czynszu lub którejkolwiek z opłat, według stopy odsetek maksymalnych w rozumieniu art. 481 § 2¹ kodeksu cywilnego (odsetki maksymalne za opóźnienie);

Strony, w dniu 13 września 2019 r., aneksowały umowę rozszerzając jej przedmiot o kolejny lokal użytkowy:

Pismem z dnia 28 maja 2020 roku powód złożył pozwanemu oświadczenie o wypowiedzeniu umowy najmu ze skutkiem natychmiastowym;

W toku postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym Katowice-Wschód w Katowicach powód dochodzi od pozwanego zapłaty kwoty 13 933,89 na którą to kwotę składają się:

należności z 26 niezapłaconych faktur, przy czym 11 faktur dotyczy niezapłaconych mediów, 7 faktur obejmuje opłatę ryczałtową z tytułu partycypacji w pokrywaniu wszelkich ciężarów, wydatków i kosztów związanych z obiektem oraz 8 faktur z tytułu czynszu; suma wszystkich niezapłaconych faktur to kwota 9397,89 zł;

stałej kwoty 40 euro od każdej niezapłaconej w terminie faktury (tj. 40 euro x 26 faktur) w łącznej wysokości 4536,00 zł;

Pozwany nie zajął stanowiska w sprawie.

Prawo Unii istotne dla udzielenia odpowiedzi

Artykuł 1 ustęp 2 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wszystkich płatności, które stanowią wynagrodzenie w transakcjach handlowych.

Artykuł 2 pkt 8 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

Do celów niniejszej dyrektywy zastosowanie mają następujące definicje: "należność" oznacza główną kwotę, która powinna być zostać zapłacona w umownym lub ustawowym terminie zapłaty, obejmującą także mające zastosowanie podatki, cła, opłaty lub koszty wymienione na fakturze lub w równoważnym wezwaniu do zapłaty;

Artykuł 3 ustęp 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

Państwa członkowskie zapewniają, aby w transakcjach handlowych między przedsiębiorstwami wierzyciel był uprawniony do odsetek za opóźnienia w płatnościach bez konieczności przypomnienia, w przypadku gdy spełnione są następujące warunki:

- a) wierzyciel wypełnił swoje zobowiązania umowne i prawne; oraz
- b) wierzyciel nie otrzymał należności w odpowiednim czasie, chyba że dłużnik nie jest odpowiedzialny za opóźnienie.

Artykuł 6 ustęp 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych

Państwa członkowskie zapewniają, aby wierzyciel był uprawniony do uzyskania od dłużnika co najmniej stałej kwoty 40 EUR w przypadku gdy odsetki za opóźnienia w płatnościach stają się wymagalne w ramach transakcji handlowych zgodnie z art. 3 lub 4

Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 20 października 2022 roku C-585/20 (...) S.A.U. przeciwko G. R. de S. de la Junta de C. y L.

Prawo krajowe istotne dla udzielenia odpowiedzi

Artykuł 659 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny;

Przez umowę najmu wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz.

Artykuł 4 punkt 1a ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych;

Użyte w ustawie określenie oznaczają: świadczenie pieniężne - wynagrodzenie za dostawę towaru lub wykonanie usługi w transakcji handlowej.

Artykuł 7 ustęp 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych;

W transakcjach handlowych - z wyłączeniem transakcji, w których dłużnikiem jest podmiot publiczny - wierzycielowi, bez wezwania, przysługują odsetki ustawowe za opóźnienie w transakcjach handlowych, chyba że strony uzgodniły wyższe odsetki, za okres od dnia wymagalności świadczenia pieniężnego do dnia zapłaty, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki:

- 1) wierzyciel spełnił swoje świadczenie;
- 2) wierzyciel nie otrzymał zapłaty w terminie określonym w umowie.

Artykuł 10 ustęp 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 roku o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych;

Wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, przysługuje od dłużnika, bez wezwania, rekompensata za koszty odzyskiwania należności, stanowiąca równowartość kwoty:

- 1) 40 euro - gdy wartość świadczenia pieniężnego nie przekracza 5000 złotych;
- 2) 70 euro - gdy wartość świadczenia pieniężnego jest wyższa niż 5000 złotych, ale niższa niż 50 000 złotych;
- 3) 100 euro - gdy wartość świadczenia pieniężnego jest równa lub wyższa od 50 000 złotych.

Powody dla których Sąd zadał pytanie prejudycjalne

Jak wyżej zasygnalizowano przedmiotem postępowania jest żądanie zapłaty przez pozwanego będącego najemcą lokalu (korzystający z lokalu) na rzecz powoda będącego wynajmującym (oddającego do korzystania) czynszu najmu, opłat za zużyte media (m.in. energię elektryczną, energię cieplną, wodę) oraz pozostałych opłat związanych z utrzymaniem budynku. Ponadto, powód dochodzi rekompensat za koszty odzyskiwania należności od każdej niezapłaconej faktury.

Obowiązek uiszczenia czynszu oraz opłat wynika z zawartej pomiędzy stronami, w formie pisemnej, umowy najmu. Z tytułu każdej z wymienionych należności powód wystawiał fakturę (3 odrębne faktury). Zgodnie z umową okresem rozliczeniowym w przypadku czynszu oraz opłat związanych z utrzymaniem budynku był okres miesięczny i płatne one były z góry do 10 dnia każdego miesiąca. W przypadku natomiast opłat za media wynajmujący mógł dowolnie ustalić okres rozliczeniowy i częstotliwość ich wystawiania, a płatność nastąpić miała w terminie 5 dni od dnia doręczenia faktury z tego tytułu.

W przypadku mediów ich dostawcami były podmioty zewnętrzne, z którymi powód miał zawarte umowy i na rzecz, których dokonywał płatności. Następnie koszty te przenoszone były – w postaci faktury – na pozwanego, który faktycznie z mediów tych korzystał (tzw. refakturowanie). Natomiast w przypadku opłaty związanej z utrzymaniem budynku miała ona charakter ryczałtowy i pokrywać miała wydatki powoda związane m.in. z daninami publicznymi, remontami i sprzątnięciem obiektu, kosztami administrowania obiektem oraz pokrywać odpisy amortyzacyjne.

Z 26 faktur objętych żądaniem zapłaty w toku postępowania: 11 dotyczy opłat za zużyte media, 7 dotyczy opłat ryczałtowych związanych z utrzymaniem budynku oraz 8 dotyczy samego czynszu.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest w istocie bezsporny. Pozwany po otrzymaniu odpisu pozwu nie złożył odpowiedzi na pozew, jak również nie stawiał się na rozprawie i nie zajął merytorycznego stanowiska. Sąd krajowy nabrał jednak wątpliwości w zakresie oceny prawnej.

W ocenie Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę pojawiło się zagadnienie wymagające wykładni prawa Unii Europejskiej to jest artykułu 2 punkt 8 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 11 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE. L. Nr 48, str.1) albowiem istnieje wątpliwość, czy powodowi przysługuje rekompensata za koszty odzyskiwania należności od faktur, które nie są wystawione tytułem czynszu za

dany miesiąc. Innymi słowy, czy należnością w rozumieniu dyrektywy jest każda kwota mająca swoje oparcie w umowie, nawet w przypadku, gdy stanowi jedynie zwrot ponoszonych przez przedsiębiorcę kosztów i nie stanowi ekwiwalentu za świadczenie charakterystyczne w danym stosunku prawnym.

Zgodnie z polskim kodeksem cywilnym wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz. Czynsz jest ekwiwalentem należnym wynajmującemu w zamian za używanie rzeczy przez najemcę. Stanowi więc wynagrodzenie dla wynajmującego za korzystanie przez najemcę z udostępnionego przedmiotu. Strony mogą jednak w umowie uregulować również obowiązek wnoszenia innych świadczeń, noszących nazwę świadczeń dodatkowych lub innych opłat niezależnych od wynajmującego. Świadczenia te jednak nie stanowią czynszu.

O ile nie budzi wątpliwości, że łącząca strony umowa jest transakcją handlową (vide: sprawa C-199/19 (...) sp. z o.o. przeciwko J.M.), o tyle – na gruncie przepisów krajowych stanowiących implementację ww. dyrektywy – możliwość dochodzenia odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych, a tym samym rekompensaty za koszty odzyskiwania należności, dotyczy świadczeń pieniężnych rozumianych jako wynagrodzenie za dostawę towaru lub wykonanie usługi w transakcji handlowej. Choć brak w tym zakresie bogatego dorobku judykatury to spotkać można się z poglądem, że „świadczenie pieniężne” to świadczenie odpowiadające niepieniężnemu świadczeniu drugiej strony umowy (tak też: Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 03 stycznia 2020 roku, sygn. akt VII AGa 358/19). Podobne stanowisko prezentuje część przedstawicieli nauki (vide: P. Dolniak w: Przeciwdziałanie nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Komentarz. wyd. II, LEX/el. 2023, art. 4.).

Wątpliwości Sądu nie rozwiewa również analiza przepisów dyrektywy oraz poprzedzających je motywów. Jak się wydaje istotne znaczenie będą miały tutaj artykuł 1 ustęp 2, który określa ramy przedmiotowe stosowania dyrektywy oraz artykuł 2 punkt

8. Pierwszy z wymienionych odwołuje się do wszystkich płatności, które stanowią wynagrodzenie w transakcjach handlowych. W motywie numer 8 wskazano, że zakres dyrektywy powinien ograniczać się do płatności dokonywanych jako wynagrodzenie w transakcjach handlowych oraz, że nie powinna regulować transakcji z udziałem konsumentów, odsetek związanych z innymi płatnościami, na przykład z płatnościami wynikającymi z prawa czekowego i wekslowego, lub z płatnościami w formie odszkodowań, łącznie z płatnościami towarzystw ubezpieczeniowych. Samo pojęcie wynagrodzenia nie zostało jednak zdefiniowane. Z kolei przykładowe wskazanie przypadków nie wchodzących w zakres normowania dyrektywy dotyczy sytuacji, w których obowiązek płatności nie jest choćby zbliżony swym charakterem do płatności wynikających z umowy łączącej strony niniejszego sporu.

Prawodawca unijny zdefiniował natomiast pojęcie należności przez co należy rozumieć główną kwotę, która powinna być zostać zapłacona w umownym lub ustawowym terminie zapłaty, obejmującą także mające zastosowanie podatki, cła, opłaty lub koszty wymienione na fakturze lub w równoważnym wezwaniu do zapłaty. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zajmował się już wykładnią tego pojęcia (sprawa C-585/20) jednakże w innym kontekście aniżeli tutaj przedstawiany.

Dokonanie prawidłowej wykładni tej normy ma niebagatelne znaczenie albowiem jednym z warunków możliwości dochodzenia odsetek za opóźnienie w płatnościach (artykuł 3 ustęp 1) jest brak otrzymania przez wierzyciela należności w odpowiednim czasie. Prawo żądania rekompensaty za koszty odzyskiwania należności powstaje dopiero z momentem nabycia uprawnienia do żądania odsetek. W identyczny sposób dyrektywa została implementowana do polskiego porządku prawnego.

W świetle powyższych rozważań zwrócić należy uwagę, iż istnieje związek pomiędzy pojęciem wynagrodzenia i należności. Jeżeli dyrektywa swym zakresem obejmuje jedynie płatności stanowiące wynagrodzenie w transakcjach handlowych to pojęcie należności swym zakresem nie może obejmować płatności z innych tytułów. Zatem należy rozważyć, czy kwota główna, o której mowa w artykule 2 punkt 8 dyrektywy stanowi wyłącznie zapłatę na świadczenie niepieniężne charakterystyczne w danym stosunku prawnym i do spełnienia, którego zawierający umowę przedsiębiorca się zobowiązał.

Sąd pytający stoi na stanowisku, iż należnością z tytułu transakcji handlowej jest wyłącznie kwota mająca stanowić zapłatę za własne świadczenie niepieniężne wierzyciela (dostawę towaru bądź wykonanie usługi) i nie obejmuje zwrotu wydatków, czy innych tymczasowo ponoszonych kosztów, jeżeli nie zostały wkalkulowane i nie stanowią części składowej należnej za to kwoty. W stosunkach gospodarczych – jak się wydaje – zasadą bowiem jest, że wynagrodzenie kształtowane jest przy uwzględnieniu ponoszonych kosztów oraz oczekiwanego zysku. W przypadku umownego rozdzielenia tych elementów uznać wypadałoby, iż część obejmująca poniesione wydatki nie stanowi wówczas zapłaty za wykonanie usługi lub dostawę towaru. Odmienne przyjęcie mogłoby

prowadzić do powstania po stronie wierzyciela prawa do żądania kilku stałych rekompensat za – co do zasady – jedno świadczenie. Analogicznie należy ocenić płatności, które są związane z transakcją handlową, ale z uwagi na ich charakter i podstawę powstania nie mogą zostać w kalkulowane w wysokość kwoty należnej wierzycielowi. Przykładowo wymienić tu można wcześniej wspomniane koszty dostarczenia mediów, które to media dostarczane są przez podmioty zewnętrzne i strona umowy sama tych usług nie świadczy i do tego rodzaju świadczenia nie jest również zobowiązana (nie posługuje się podwykonawcami dla wypełnienia własnego zobowiązania), a jedynie przenosi poniesiony z tego tytułu koszt. Są to wydatki powstałe jedynie w związku z wykonywaniem świadczenia charakterystycznego przez wierzyciela.

Z drugiej jednak strony – z czym między innymi związana jest wątpliwość Sądu krajowego – jeżeli wierzyciel poniósł określone koszty, które dłużnik miał mu w określonym terminie zrekompensować, w przypadku opóźnienia, może to mieć negatywny wpływ na jego sytuację finansową i powodować konieczność skorzystania z zewnętrznych źródeł finansowania bieżącej działalności. Celem ustanowienia dyrektywy natomiast było między innymi przeciwdziałanie tego typu sytuacjom, które nie pozostają bez wpływu na konkurencyjność i rentowność przedsiębiorstw na rynku wewnętrznym.

Udzielenie odpowiedzi na zadane pytanie ma zatem znaczenie dla rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania stałych kwot rekompensat od wystawionych i niezapłaconych w terminie faktur, które obejmują kwoty należne tytułem opłaty ryczałtowej związanej z utrzymaniem budynku oraz zwrot wydatków za zużyte media. Pomimo, że pozwany nie kwestionuje powództwa w tym zakresie to Sąd krajowy jest obowiązany z urzędu, w sposób prawidłowy, zastosować przepisy prawa materialnego.

asesor sądowy

P. B.

ZARZĄDZENIE

1. odpis postanowienia z uzasadnieniem doręczyć:

- pełnomocnikowi powoda – poprzez PI;

- pozwanemu z pouczeniem o zażaleniu na punkt 2 postanowienia (pouczenie pionowe nr 6);

2. sporządzić wersję zanonimizowaną postanowienia oraz wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym stosownie do § 57 i zgodnie z załącznikiem nr 5 i zawrzeć w informacji wysłanej do (...) oświadczenie z załącznika nr 4 zarządzenia o biurowości sądowej,

3. proszę sporządzić kserokopię akt sprawy i przesłać do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, oraz na adres (...)@curia.europa.eu przesłać w wersji elektronicznej niniejsze postanowienie wraz z uzasadnieniem (w wersji pełnej oraz zanonimizowanej - w formacie M. W.).

K., dnia 09 października 2023 roku

asesor sądowy

P. B.